

DOKTORA TEZ ÖZÜ

İngilizce Rica Etmek: Türk Çocuklarının Aradilinde Edimbilimsel Bir İnceleme

Ayşe Gül ZINGİR GÜLTEN

İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Ümit Deniz TURAN

Bu çalışmanın amacı özel ilköğretim kurumlarına devam eden ve İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen 8. sınıf Türk öğrencilerinin kullandıkları rica yapılarını incelemektir. Çalışmanın katılımcıları iki ana gruptan oluşmaktadır: 10 farklı ilköğretim kurumuna devam eden toplam 550 tane 8. sınıf öğrencisi ve 20 tane anadili İngilizce olan ilköğretim öğrencisidir. Veri toplamak üzere Resimli Sözlü Anlatım Testi (Rose, 2000) örnek alınarak geliştirilen biri çoktan seçmeli, diğeri yazılı iki söylem tamamlama testi kullanılmıştır. Çoktan seçmeli testlerden toplanan veriler SPSS istatistik programı 13. sürümü kullanılarak, yazılı söylem tamamlama testleri ise Blum-Kulka, House ve Kasper'ın (1989) geliştirdikleri kodlama yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Veri, frekans analizi ve ki kare testi kullanılarak analiz edilmiştir. Ayrıca, Türk öğrencilerden toplanan yazılı veri Eisenstein and Bodman'ın (1986) geliştirdiği ölçek kullanılarak kodlanmış ve dilbilgisel hatalar bakımından incelenmiştir.

Sonuçlar, İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen 8. sınıf Türk öğrencilerinin 12 durum ve her üç düzeyde: Rica eden kişinin rica edilenden daha üst konumda olduğu durum (+ P), rica eden ve edilenin eşit konumda oldukları durum (= P), ve rica edenin rica edilenden daha alt konumda olduğu durumda (- P) rica yapılarını, dolaylı rica stratejileri kullanarak ifade ettiklerini göstermektedir. Kullanım sıklığı açısından

dolaylı rica stratejilerini dolaysız rica stratejileri izlemiş ve alışılmamış dolaylı rica stratejileri ise çok az miktarda kullanılmıştır. İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen Türk öğrencileri gibi, anadili İngilizce ve Türkçe olan çocuklar da anadillerinde rica yapılarında dolaylı rica stratejilerini tercih etmişlerdir. Ancak Türk katılımcıların anadillerinde dolaysız stratejileri hem anadili İngilizce olan gruptaki hem de İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen gruptaki katılımcılardan daha çok kullandıkları görülmüştür. En çok kullanılan dolaylı strateji, kiplik eylemleri kullanılarak oluşturulmuş yapılar ve en çok kullanılan destekleyici neden belirtilen yapılar olmuştur. Ayrıca, İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen Türk öğrencilerinin statü, yaş ve rica stratejileri kullanımı konusunda az da olsa duruma özgü bir hassasiyetleri olduğu görülmüştür. Veri toplama aracının ve anadili İngilizce olan bir ülkede geçirilen zamanın da Türk öğrencilerin edimbilimsel algı ve üretimini etkileyen değişkenler olduğu göze çarpmaktadır.

Anahtar kelimeler: rica, rica stratejileri, aradil edimbilimi

ABSTRACT

REQUESTING IN ENGLISH: INTERLANGUAGE PRAGMATICS OF TURKISH CHILDREN

Ayşe Gül ZINGİR GÜLTEN

English Language Teaching Department

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Ümit Deniz TURAN

The purpose of the study was to examine the interlanguage request strategies of 8th grade Turkish EFL learners in private primary school settings. The participants of the study were in two main groups: 550 8th grade students attending 10 different private primary schools and 20 English native speaker primary school children. The data were collected by means of a Multiple Choice Discourse Completion Test (MCDCT) and a Written Discourse Completion Test (WDCT) adapted from the Cartoon Oral Production Task (COPT) by Rose (2000). The data gathered from MCDCTs were analysed using SPSS 13 version and the data from WDCTs were analysed based on the “Cross-Cultural Speech Act Realisation Project” (CCSARP) coding scheme (Blum-Kulka, House and Kasper, 1989). Two methods were employed in quantifying the data: frequency analysis and chi-square. Furthermore, non-native speakers’ written data were also coded according to Eisenstein and Bodman’s (1986) rating scale so that types of pragmalinguistic failure were determined.

The results revealed a marked preference for conventional indirectness by 8th grade Turkish EFL learners in 12 situations at three levels: Requester with more power than requestee (+ P), requester and requestee with equal power (= P), requester with less

power than requestee (- P). Conventionally indirect strategies were followed by direct strategies and non-conventionally indirect strategies were used only very rarely. Like Turkish EFL learners, Turkish and English native speaker children relied on conventionally indirect strategies in the request utterances in their native language. However, Turkish native speaker children used direct strategies more than the ones they used in the L2 and English native speaker children. “Query Preparatory” was found to be the most common request strategy type and “Grounders” were the most common external modification category. In terms of the interlocutor’s status and age and preference of request strategies, there was little evidence of sensitivity to the situational variation. Data collection instrument and experience in an English speaking country were also found to affect pragmatic comprehension and production of Turkish EFL learners.

Key words: requests, request strategies, interlanguage pragmatics